

การใช้ที่ดินและปัญหาจากการใช้ที่ดิน

การใช้ที่ดิน
(Land Use)
คืออะไร

การนำที่ดินมาใช้ในการบำบัดความต้องการของมนุษย์ในด้านต่างๆ เช่น เกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และเป็นที่อยู่อาศัย เนื่องจากความต้องการในด้านอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัยและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

กรมพัฒนาที่ดิน จำแนกการใช้ที่ดิน
บนพื้นผิวโลกหรือสภาพการใช้ที่ดินหลัก
แบ่งออกเป็น 5 ประเภท

1) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง

2) พื้นที่เกษตรกรรม

3) พื้นที่ป่าไม้

5) พื้นที่เปิดเตล็ด เช่น
ทุ่งหญ้าธรรมชาติหรือไม้ละเมาะ

4) พื้นที่แหล่งน้ำ

การแทนที่ของการใช้ที่ดินหรือสิ่งปกคลุมดินชนิดใดชนิดหนึ่งแทน
การใช้สิ่งปกคลุมดินเดิมหรือเป็นกระบวนการที่เกิดจากมนุษย์ทำ
การปรับเปลี่ยนสิ่งปกคลุมดินบนพื้นผิวโลก เพื่อนำที่ดินในบริเวณ
ดังกล่าวไปใช้ในการหาอาหารและสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต

1. ปัจจัยทางกายภาพ
- ลักษณะของดิน
 - สภาพภูมิประเทศ
 - สภาพภูมิอากาศ คือ อุณหภูมิและปริมาณน้ำฝน
 - โครงการชลประทาน

- 2) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ
และสังคม
- จำนวนประชากร
 - นโยบายการส่งเสริมของรัฐ
 - ราคาผลผลิต
 - สภาพตลาดภายในและ
นอกประเทศ

ปัญหาที่เกิดจากการใช้ที่ดิน

1. เกิดการชะล้างพังทลายของดิน (Soil Erosion) เพิ่มขึ้น ผลของการชะล้างพังทลายของดินนั้น
ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างและหน้าที่ของกลุ่มน้ำ เช่น การสูญเสียดิน สูญเสียธาตุอาหาร เกิดการไหล
บ่าหน้าดิน ทำให้เกิดภัยแล้งในฤดูแล้งและน้ำท่วมเฉียบพลันในฤดูฝน เนื่องจากตะกอนดินถูกพัดพา
ลงสู่แหล่งน้ำจนทำให้แหล่งน้ำตื้นเขินและเก็บน้ำได้น้อยลง กรมพัฒนาที่ดินแบ่งความรุนแรงของ
การชะล้างพังทลายของดินได้เป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับความ รุนแรง	ปริมาณดินที่สูญเสีย (ตัน/ไร่/ปี)	ร้อยละของพื้นที่ ทั้งประเทศ	สภาพการใช้ที่ดิน
น้อยมาก	0.01-1.00	37.07	ป่าไม้ นาข้าว
น้อย	1.01-5.00	28.03	ป่าไม้ ส่วนยาง ส่วนผลไม้ นาข้าว
ปานกลาง	5.01-20.00	8.09	ส่วนยาง ส่วนผลไม้ พืชไร่ ป่า
รุนแรง	20.01-100.00	13.27	ส่วนยาง ส่วนผลไม้ พืชไร่ นา ไร่เลื่อนลอย
รุนแรงมาก	100.01-966.65	12.15	พืชไร่ ป่า และไร่เลื่อนลอย
อื่น ๆ		1.39	พื้นที่ที่ไม่มีความสำคัญในการวิเคราะห์ เนื่องจาก มีน้อยมาก เช่น นาทุ่ง ป่าชายเลน

2. การใช้ที่ดินผิดประเภท หมายถึง การใช้ที่ดินไม่ตรงตามสมรรถนะหรือศักยภาพของดิน
โดยส่วนมากคำนึงตามผลตอบแทนทางเศรษฐกิจในระยะสั้น ได้แก่ การทำการเกษตรบนพื้นที่สูง
แทนการทำให้เป็นพื้นที่ต้นน้ำหรือการสร้างเมืองในพื้นที่ที่มีดินอุดมสมบูรณ์ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ
สภาพแวดล้อมในระยะยาว

3. ปัญหาความขัดแย้งในการใช้ที่ดิน เกิดขึ้นบริเวณพื้นที่ป่าสงวนที่เสื่อมโทรมแล้ว ประชาชนเข้าไป
บุกรุกจับจองที่ดินทำกิน ในขณะที่กรมป่าไม้มีความประสงค์เข้าไปปลูกสร้างเพื่อฟื้นฟูป่า

4. ปัญหากรรมสิทธิ์ในที่ดิน เกษตรกรไม่มีการมสิทธิ์ที่ดินทำกินเป็นของตนเอง จะต้องเช่าที่ดินและ
ขายแรงงานซึ่งเป็นปัญหาต่อสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเป็นอย่างมาก